

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.089/2020/4. szám

A tanács tagjai: . Orosz Árpád a tanács elnöke
Dr. Kiss Gábor előadó bíró
. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes bíró

A felperesek: I. rendű
II. rendű

A felperesek képviselője: Dr. Varga István ügyvéd

Az alperesek: II rendű
III. rendű
IV. rendű
V. rendű
VI. rendű
VII. rendű
VIII. rendű
IX. rendű
X. rendű
XI. rendű
XII. rendű
XIII. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Tóth Tamás Vilmos ügyvéd a II-III. rendű képviselőjében
Biczi és Turi Ügyvédi Iroda IV-XI. rendű képviselőjében
ügyintéző: Dr. Biczi Tamás ügyvéd
. Győry András ügyvéd XII-XIII. rendű képviselőjében

A per tárgya: végrendelet érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék 4.Pf.20.269/2018/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Járásbíróság 1.P.20.759/2015/91.

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Törvényszék 4.Pf.20.269/2018/7. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja;
kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg személyenként 50.000 (ötvenezer)

forint felülvizsgálati eljárási költséget a IV-XI. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak és az államnak felhívásra 183.240 (száznolcvanháromezer-kétszáznegyven) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az örökhagyó nőtlen családi állapotú volt, leszármazója nem volt, írásbeli magánvégrendelet hátra hagyásával 2013. január 11-én hunyt el. Törvényes örökösei az oldalági rokonai, illetve azok jogutódai. Az örökhagyó 2009. október 6-án írásbeli magánvégrendeletet készített, amelyben minden ingó és ingatlanvagyonát az abban felsorolt hozzátartozóira hagyta. A közjegyző az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatályú végzésével végrendeleti öröklés címén a részben a perben szereplő feleknek és jogelődeknek adta át.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [2] A felperesek keresetükben annak a megállapítását kérték, hogy az örökhagyó 2009. október 6-án kelt írásbeli magánvégrendelete érvénytelen.
- [3] Arra hivatkoztak, hogy az örökhagyó a végintézkedés megtételekor súlyos beteg volt, végrendelkezési képessége hiányzott, és mint cselekvőképtelen állapotban lévő személy érvényes végrendeletet nem tehetett. Vitatták azt is, hogy az örökhagyó a végrendeletet elejétől a végéig saját kezűleg írta és saját maga írta alá.
- [4] Az alperesek érdemi ellenkéreme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkoztak, hogy a perbeli végrendelet alaki hibában nem szenvedett, az örökhagyó a végrendelet megtételekor nem volt cselekvőképtelen.
- [5] Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság 4.Pf.22.196/2015/6. számú ítéletével helybenhagyott 19.P.20.759/2015/20. számú részítéletével a végrendelet alaki hibájára alapított keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint a perben kirendelt igazságügyi írásszakértő szakértői véleménye aggálytalan volt, abból egyértelműen megállapítható volt, hogy a perbeli folyóírásos magánvégrendeletet teljes egészében az örökhagyó írta és az aláírás is minden kétséget kizáróan az örökhagyótól származott.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] Annak megállapítására, hogy az örökhagyó a végintézkedése megtételekor az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel rendelkezett-e, igazságügyi pszichiátriai szakértőt rendelt ki. Az igazságügyi szakértő megállapította, hogy az örökhagyó 2012. szeptember 1-jét megelőzően sem pszichiátriai vizsgálaton, sem kezelésen nem vett részt, csupán belgyógyászati kezelések alatt állt. Utalt rá, hogy a 2012 évet megelőző időszakra vonatkozóan semmilyen adat nem merült fel arra nézve, hogy nála zavartságot tapasztaltak volna. Szerinte zavart állapotban az örökhagyó nem lett volna képes végrendelet megtételére, mert ilyenkor a beteg teljesen dezorientált, egyszerű tevékenységek elvégzésére sem képes. A rendelkezésre álló orvosi dokumentációk alapján egyértelműen arra a következtetésre jutott, hogy az örökhagyó 2009-ben, a perbeli végintézkedés megtételekor a végrendelkezéshez szükséges belátási képességgel rendelkezett.

- [8] Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt mint aggálytalanul elfogadta ítélezése alapjául, megállapította, hogy a felperesek nem tudták bizonyítani, hogy az örökhagyó a végrendelet írásakor cselekvőképtelen állapotban volt.
- [9] Az I-II. rendű felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [10] Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást az általa beszerzett pszichiátriai szakértői vélemény és a rendelkezésre álló valamennyi egyéb bizonyíték együttes mérlegelése eredményeként helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntése is helytálló volt. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi indokaival maradéktalanul egyetértett, az elsőfokú ítéletet helyes indokai alapján hagyta helyben.
- [11] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek indítványára szakértői bizonyítást rendelt el és a kirendelt szakértő egyértelműen úgy foglalt állást: nem állapítható meg, hogy az örökhagyó a végintézkedés megtételekor cselekvőképtelen állapotban volt. Utalt arra is, hogy a felperesek a szakértői véleményt már az elsőfokú eljárás során is aggályosnak, homályosnak, ellentmondónak ítélték meg, azonban ennek konkrét indokát bírói felhívás ellenére sem adták meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó határozat meghozatalát. Másodlagos kérelmük a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítására irányult.
- [13] Továbbra is vitatták a szakértői véleményben foglalt megállapításokat. Szerintük az igazságügyi orvosszakértői vélemény aggályos, homályos és önmagával ellentmondásos volt. Állították, hogy az ügyben eljáró bíróságok a döntésüket a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredményeképpen hozták meg.
- [14] A IV-XI. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.
- [15] Okfejtésük szerint az ügyben eljáró bíróságok a tényállást helyesen állapították, és abból helyes ténybeli és jogi következtetéseket vontak le. Utaltak arra is, hogy a felperesek felülvizsgálati kérelme semmi olyan új tény nem tartalmazott, amely az eljárás korábbi szakaszában már ne lett volna elbírálva.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [17] A Kúria előjáróban utal rá, hogy a per I. rendű alperese 2019. január 26-án elhunyt, jogutódai a II. és III. rendű alperes.
- [18] A régi Pp. 270. § (2) bekezdésének a 275. § (3) bekezdésével való összevetéséből adódó helyes értelmezés szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére már nincs lehetőség. A jogerős ítéletnek a régi Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértő volta csak akkor állapítható meg, ha az ügyben eljáró bíróságok a bizonyítékok egybevetése során nyilvánvalóan okszerűtlen következtetéseket vontak le. Ez az adott ügyben nem volt megállapítható.
- [19] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 17. § (1) bekezdése szerint gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzik. A cselekvőképtelen személy érvényes végrendeletet nem tehet.
- [20] Az elsőfokú bíróság az ügyben a tényállás tisztázása végett - helyesen - orvosszakértői bizonyítást

rendelt el. A kirendelt igazságügyi szakértő szerint a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján nem állapítható meg, hogy az örökhagyó a végintézkedés megtételekor nem rendelkezett az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel. A felperesek alaptalanul vitatták az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakat. Az elsőfokú eljárás során nem tudtak olyan bizonyítékot felmutatni, hogy az örökhagyó a végintézkedés megtételekor és azt megelőzően állt olyan orvosi kezelés alatt, ami megkérdőjelezte volna a cselekvőképességét, és a perben más erre utaló adat sem merült fel.

- [21] A Kúria utal arra is, hogy a szakértői véleményt egyébként sem teszi aggályossá, ha annak a szellemi leépülés különböző fázisait illető általános megállapításait az adott ügyben semmilyen - azokat igazoló - körülmény nem támasztja alá.
- [22] A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a felperesek a szakértői véleményt ugyan az elsőfokú eljárás során is aggályosnak és homályosnak tartották, azonban ennek konkrét indokát bírói felhívás ellenére nem adták elő, csupán általánosságban tették vitássá a szakértői véleményben foglaltakat.
- [23] A Kúria egyetértett az ügyben eljáró bíróságokkal abban, hogy az orvosszakértői vélemény nem volt aggályos. Az alkalmas volt arra, hogy az elsőfokú bíróság azt ítélezése alapjául elfogadja. Ebből következően a másodfokú bíróság sem járt el jogszabálysértő módon, amikor a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [24] A fentiekre figyelemmel a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdés alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [25] A felperesek pervesztesek lettek, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdésére figyelemmel alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni a IV-XI. rendű alpereseknek a felülvizsgálati eljárással felmerült költségét, amely a jogi képviselőjük munkadíjából áll.
- [26] A pervesztes felperesek a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak felhívásra megfizetni az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket. A Kúria e körben utal rá, hogy az adott ügyben a felülvizsgálattal vitatott érték - szemben a teljes hagyaték értékével - a végrendelet érvénytelensége esetén irányadó törvényes öröklés szabályai szerint a felpereseknek a közbenső szerzésre (szülő kiesése az öröklésből) is figyelemmel jutó hagyaték és a végintézkedés alapján általuk ténylegesen megszerzett örökrész értékének a különbözete.
- [27] A Kúria a határozatát a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperesek kérelmére kitűzött tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2020. október 14.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. bíró